

Het Snijdersplein

Voorwoord

Op 1 maart 2008 publiceerde ik de eerste versie van de geschiedenis van het Snijdersplein. Mijn kennis van het kadaster en ook de vrij toegankelijke data van het kadaster zijn de laatste jaren flink toegenomen.

Inmiddels ben ik nu 12 jaar bezig om alle gegevens van de kadastrale percelen in en op de vesting 's-Hertogenbosch, dus de kadastrale secties G en H, vanaf het begin van het kadaster in 1832 tot 1988, het moment waarop het kadaster geautomatiseerd werd, in een database onder te brengen, die t.z.t. beschikbaar komt in het Stadsarchief van 's-Hertogenbosch.

Bij dit onderzoek kwam ik de kadastrale legger met leggerartikel 4325 tegen met als eigenaar Waltherus Wilhelmus Snijders, waarbij ik meteen een link legde met het Snijdersplein. Mijn conclusie was juist, want hij kocht grond en bouwde daarop huizen die uiteindelijk een plein vormde, dat rond 1908 officieel de naam Snijdersplein kreeg.

Het Snijdersplein, zult u zeggen, waar ligt dat dan weer?

Dit plein, waarvan de oudere Bosschenaren meteen zullen zeggen dat het in de Pijp lag, is in het begin van de jaren zestig bij de sanering van de Tolbrugstraat e.o. verdwenen. In augustus 1950 werd door de Dienst Gemeentewerken van 's-Hertogenbosch een kaart met een schaal van 1:1000 getekend waarop aangegeven was welke percelen reeds eigendom waren van de Gemeente 's-Hertogenbosch en welke percelen nog aangekocht diende te worden om de sanering ten uitvoer te kunnen brengen.

Op deze foto (afkomstig uit de omvangrijke collectie van J.A.M. Roelands) die is gemaakt rond 1955 is onder de boog de hoofdingang van het Snijdersplein te zien, een doorgang vanuit de Lange Tolbrugstraat.

Deze foto wordt bewaard in de Historisch Topografische Atlas bij het Stadsarchief van de Afdeling Erfgoed onder nummer 0041207.

De rood gemarkeerde percelen moeten nog door de Gemeente worden aangekocht.

Op deze kaart staat dus niet Snijdersplein, maar Snijdersplaats, wat mij niet verbaasd, want in 's-Hertogenbosch was en is het nummeren van huizen en een goede hantering van straatnamen een bekend probleem.

Steeds meer straten in 's-Hertogenbosch, die ooit naar iemand vernoemd zijn, worden voorzien van een straatnaambord met alleen de straatnaam, dus zonder een sub-tekst die iets over deze persoon zegt.

Als we nu, anno 2016, vanaf de Markt, de Marktstraat doorlopen hebben, zien we rechts op de hoek het pand van Intersport, toentertijd de hoek Lange Tolbrugstraat – Achter de Raam. Dit was vroeger de zuidwesthoek van een stuk grond van ongeveer 4700 m², ingesloten tussen de Lange Tolbrugstraat, Achter de Raam en de Marktstroom van de Binnendieze.

In 1823 werd het nevenstaande minuutplan getekend en kregen de percelen kadastrale nummers, die in 1832 allemaal vervielen. Deze kaart was schitterend, vergeleken met de slechte kwaliteit van de kaart uit 1832. Misschien zijn er ook mooie kaarten uit 1832, maar die zijn verloren gegaan of op plaatsen waar ze niet thuis horen.

In 1832 werd het nevenstaande minuutplan getekend en werden alle percelen opnieuw genummerd omdat veel percelen door het graven van de Zuid-Willemsvaart waren vervallen en er ook veel percelen gemuteerd waren. Deze nummers werden permanent.

Bij de invoering van het kadaster, op 1 oktober 1832, was dit stuk grond van 4694 m² voor slechts ¼ deel bebouwd met huizen en pakhuizen en voor de rest was het tuin en het grootste perceel van 1760 m² was een blekerij en was de straatnaam Snijdersplein nog onbekend.

In het jaar 1872 (het kadastraal dienstjaar 1873) kocht Waltherus Wilhelmus Snijders, koopman te 's-Hertogenbosch, het perceel H1286 (blauw ingekleurd op de kaart van 1832) en het perceel H2865 (groen ingekleurd op de kaart van 1832, beide gelegen Achter de Raam van Hubertus Wilhelmus Koun, bleker te 's-Hertogenbosch.

De geschiedenis van het Snijdersplein was begonnen, omdat mijns inziens dit plein zo genoemd is naar zijn stichter Waltherus Wilhelmus Snijders.

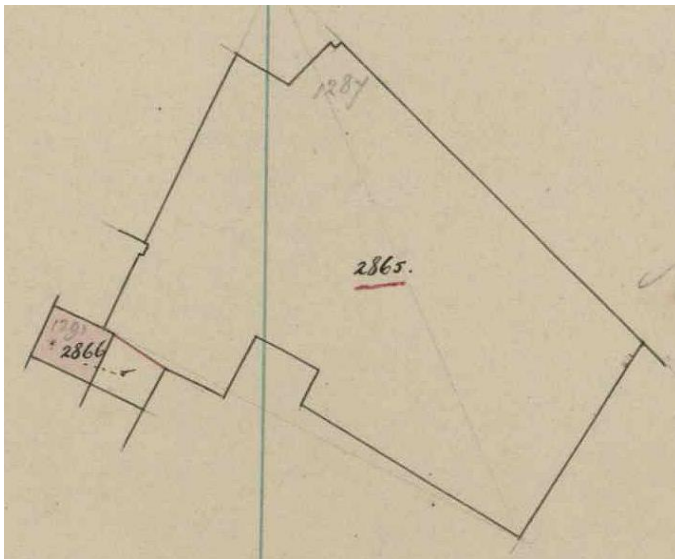
Waltherus Wilhelmus Snijders werd geboren te Raamsdonk op 29 maart 1830, hij woonde bij zijn huwelijk op 16 juni 1859, toen hij te 's-Hertogenbosch huwde met Catharina Petronella Theresia van Geffen, nog in Raamsdonk.

Hij vestigde zich in 's-Hertogenbosch en stond later bekend als koopman in steenkool en bouwmaterialen onder de naam Firma Snijders van Geffen in de 2^e Nieuwstraat D152.

In het dienstjaar 1874 (dj1873) kocht hij nog een 3^e perceel H1294 (oranje ingekleurd op de kaart van 1832).

Hij stierf op 27 maart 1884 te 's-Hertogenbosch.

Hoe Waltherus Wilhelmus Snijders deze drie percelen veranderde in een plein, dat na zijn dood naar hem genoemd werd, het Snijdersplein, volgt nu.

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 287 van 12 mei 1871.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

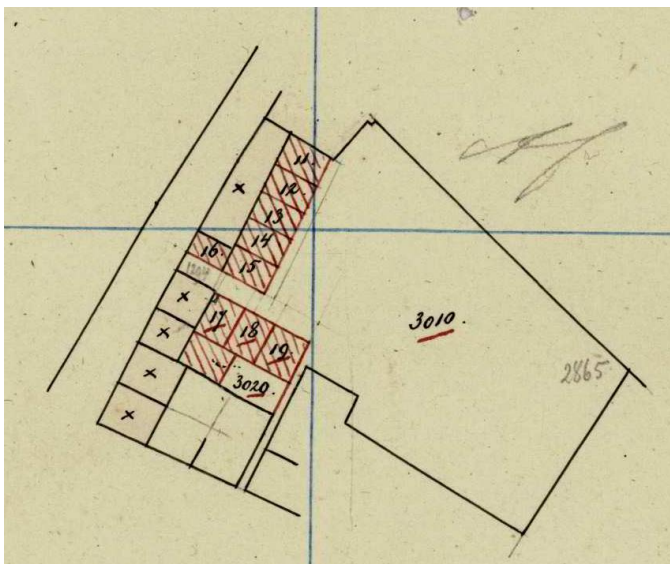
We zien hierop de situatie na de samenvoeging en splitsing van de percelen H1287 en H1291 in de 2 nieuwe percelen H2865 en H2866.

De koopman Waltherus Wilhelmus Snijders had dus drie percelen gekocht, te weten:

H1286	huis	76 ca	gelegen in Achter de Raam
H2865	bleekerij	1722 ca	gelegen in Achter de Raam
H1294	huis	32 ca	gelegen in de Lange Tolbrugstraat

Zoals we op het kaartje van 1832 kunnen zien, was het bleekveld alleen bereikbaar door de smalle steeg in Achter het Raam.

In dj1874 is de herbouw van H1294 in een kleiner huis H3016 van 17 ca met ernaast een nieuwe doorgang naar het bleekveld, de latere toegang naar het Snijdersplein van 15 ca.

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 305 van 4 september 1873.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de samenvoeging en splitsing van de percelen H1287 en H2865 in de 11 nieuwe percelen H3010 t/m H3020.

In dj1874 is de samenvoeging en splitsing van H1294 van 32 ca en H2865 van 1722 ca in:

H3010	bleekerij	1456 ca	
H3011	huis	27 ca	Lange Tolbrugstraat C197f
H3012	huis	25 ca	Lange Tolbrugstraat C197e
H3013	huis	25 ca	Lange Tolbrugstraat C197d
H3014	huis	25 ca	Lange Tolbrugstraat C197c
H3015	huis	25 ca	Lange Tolbrugstraat C197b
H3016	huis	17 ca	Lange Tolbrugstraat C197
H3017	huis	27 ca	Lange Tolbrugstraat C197r
H3018	huis	27 ca	Lange Tolbrugstraat C197q
H3019	huis	30 ca	Lange Tolbrugstraat C197p
H3020	huis en erf	70 ca	Lange Tolbrugstraat C204b

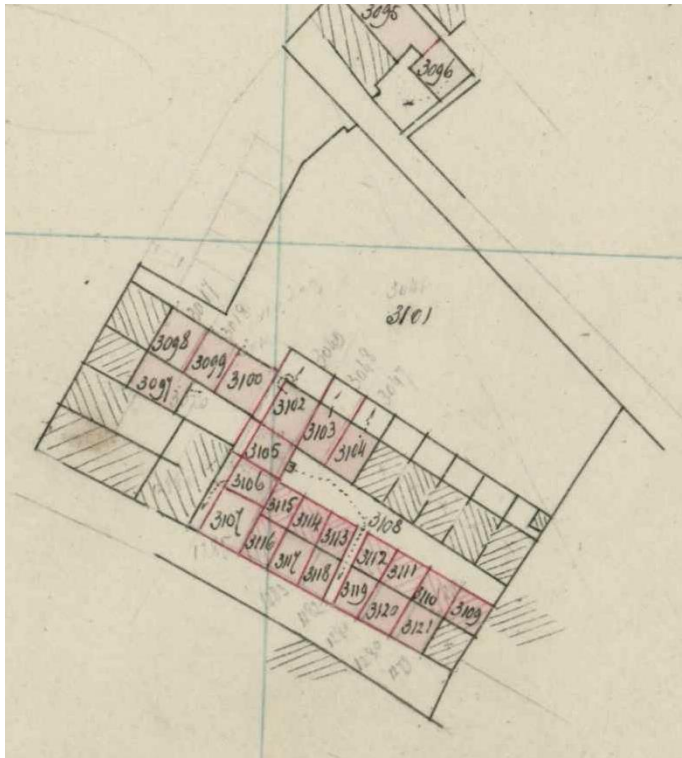
Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 311 van 27 februari 1875.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de samenvoeging en splitsing van de percelen H1286 en H3010 in de 11 nieuwe percelen H3041 t/m H3051.

In dj1876 wordt het bleekveld nog verder bebouwd en dus verkleind door de splitsing H1286 van 76 ca en H3010 van 1456 ca in:

H3041	bleekerij	1120 ca	Lange Tolbrugstraat
H3042	huis en erf	45 ca	Lange Tolbrugstraat C197g
H3043	huis en erf	45 ca	Lange Tolbrugstraat C197h
H3044	huis en erf	44 ca	Lange Tolbrugstraat C197i
H3045	huis en erf	45 ca	Lange Tolbrugstraat C197k
H3046	huis en erf	44 ca	Lange Tolbrugstraat C197l
H3047	huis en erf	45 ca	Lange Tolbrugstraat C197m
H3048	huis en erf	43 ca	Lange Tolbrugstraat C197n
H3049	huis en erf	55 ca	Lange Tolbrugstraat C197o
H3050	huis	22 ca	Lange Tolbrugstraat C204
H3051	huis	24 ca	Lange Tolbrugstraat C204a

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart
nr. 318 van 20 november 1875.

Deze hulpkaart is te zien bij het
Brabants Historisch Informatie
Centrum (BHIC) in het programma
Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de
samenvoeging en splitsing van de
percelen H3017, H3018, H3019,
H3020, H3041, H3047, H3048,
H3049, H3050 en H3051 in de 10
nieuwe percelen H3097 t/m H3106.

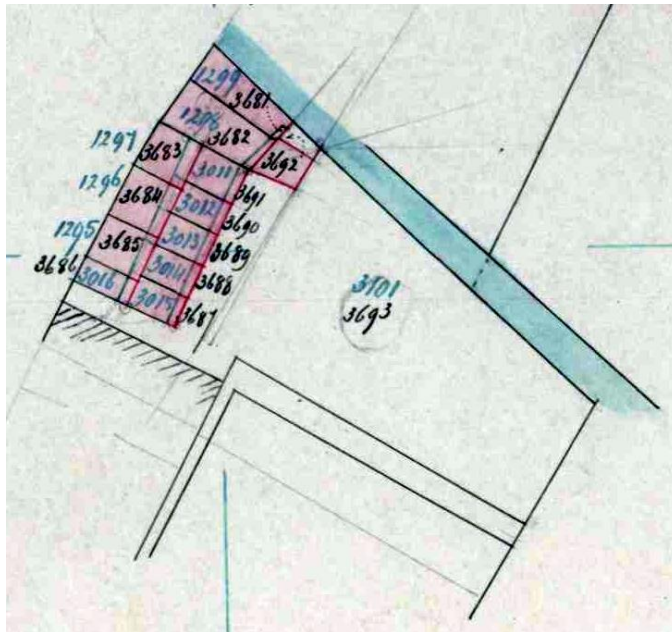
In dj1877 ontstaan dan:

H3097	huis en erf	67 ca	Lange Tolbrugstraat C204b
H3098	huis	29 ca	Lange Tolbrugstraat C197r
H3099	huis	27 ca	Lange Tolbrugstraat C197q
H3100	huis	30 ca	Lange Tolbrugstraat C197p
H3101	tuin / bleekerij	1100 ca	Lange Tolbrugstraat
H3102	huis en erf	62 ca	Lange Tolbrugstraat C197o
H3103	huis en erf	44 ca	Lange Tolbrugstraat C197n
H3104	huis en erf	42 ca	Lange Tolbrugstraat C197m
H3105	huis en erf	30 ca	Lange Tolbrugstraat C204
H3106	huis en erf	34 ca	Lange Tolbrugstraat C205

Deze mutaties zijn wat gecompliceerder want ze ontstaan door verandering, redres etc. dus
hermeting en verbouwing, van:

H3017	27 ca	wordt	H3098	27 ca
H3018	27 ca	wordt	H3098	2 ca (H3098 is dus 29 ca)
		en	H3099	25 ca
H3019	30 ca	wordt	H3099	2 ca (H3099 is dus 27 ca)
		en	H3100	28 ca
H3020	70 ca	wordt	H3097	67 ca
H3041	1120 ca	wordt	H3100	2 ca (H3100 is dus 30 ca)
		en	H3101	1100 ca
		en	H3102	7 ca
		en	H3105	8 ca
		en	H3106	10 ca
H3047	45 ca	wordt	H3103	1 ca
		en	H3104	42 ca

H3048	43 ca	wordt	H3103	43 ca (H3103 is dus 44 ca)
H3049	55 ca	wordt	H3102	62 ca (H3102 is dus 69 ca)
H3050	22 ca	wordt	H3105	30 ca (H3105 is dus 38 ca)
H3051	24 ca	wordt	H3106	34 ca (H3106 is dus 44 ca)

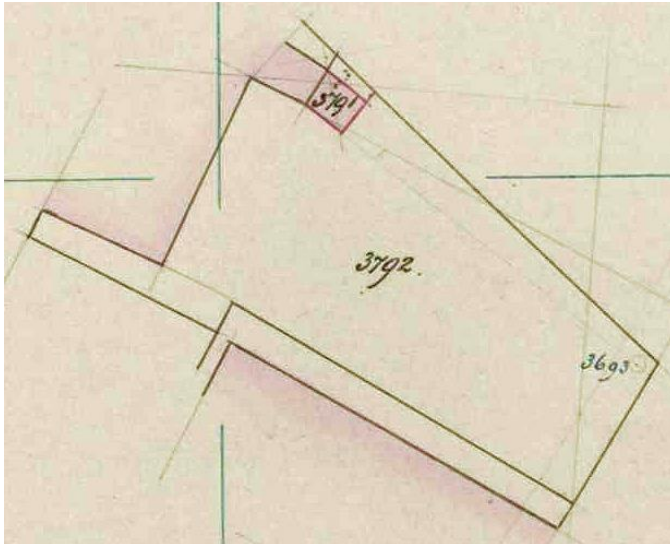
Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 385 van 6 maart 1883.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de hermeting van de percelen H1295, H1296, H1297, H1298, H1299, H3011, H3012, H3013, H3014, H3015, H3016 en H3101 in de 13 nieuwe percelen H3681 t/m H3693.

In dj1884 worden de 12 percelen vervangen door 13 percelen, deels door abusievelijke meting:

H1299	50 ca	wordt	H3681	huis, erf	50 ca	geen verandering
H1298	60 ca	wordt	H3682	huis	62 ca	was 2 ca te klein gemeten
H1297	22 ca	wordt	H3683	huis	28 ca	was 6 ca te klein gemeten
H1296	28 ca	wordt	H3684	huis	35 ca	was 7 ca te klein gemeten
H1295	28 ca	wordt	H3685	huis	34 ca	was 6 ca te klein gemeten
H3016	17 ca	wordt	H3686	huis	22 ca	was 5 ca te klein gemeten
H3015	25 ca	wordt	H3687	huis	25 ca	geen verandering
H3014	25 ca	wordt	H3688	huis	25 ca	geen verandering
H3013	25 ca	wordt	H3689	huis	25 ca	geen verandering
H3012	25 ca	wordt	H3690	huis	25 ca	geen verandering
H3011	27 ca	wordt	H3691	huis	27 ca	geen verandering
			H3692	huis, erf	63 ca	nieuw perceel
H3101	1100 ca	wordt	H3693	tuin	1011 ca	was 26 ca te groot gemeten

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 394 van maart 1884.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de splitsing van het perceel H3693 in 2 nieuwe percelen H3791 en H3792.

In dj1885 wordt H3693 van 1011 ca, de tuin op het Snijdersplein gesplitst in:

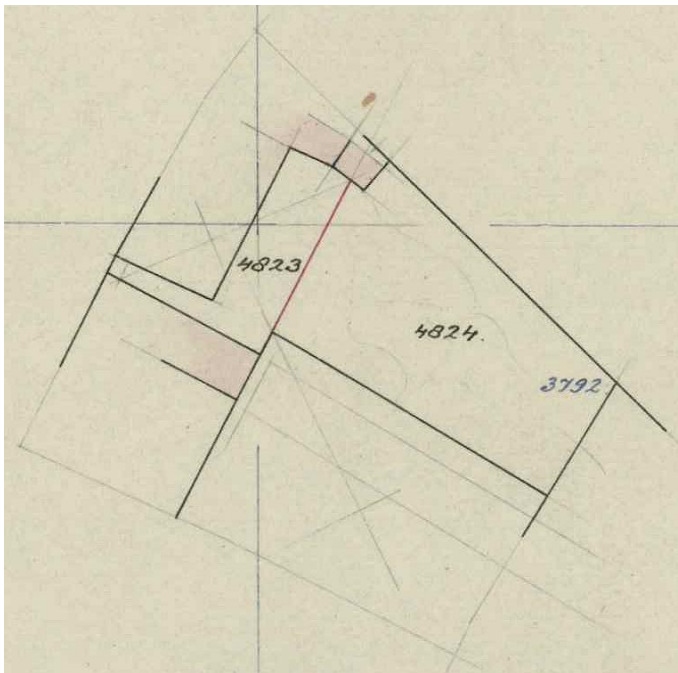
H3791	huis	27 ca
H3792	tuin	984 ca

Kort na deze laatste veranderingen, komt Waltherus Wilhelmus Snijders te overlijden en gaan zijn eigendommen in dj1886 over naar het leggerartikel 5379 van zijn weduwe Catharina Petronella Theresia van Geffen.

In dj1886 zijn dit de eigendommen van Catharina Petronella Theresia van Geffen:

H3042	huis en erf	45 ca	
H3043	huis en erf	45 ca	
H3044	huis en erf	44 ca	
H3045	huis en erf	45 ca	
H3046	huis en erf	44 ca	
H3097	huis en erf	67 ca	Lange Tolbrugstraat C204i
H3098	huis	29 ca	Lange Tolbrugstraat C197r
H3099	huis	27 ca	Lange Tolbrugstraat C197q
H3100	huis	30 ca	Lange Tolbrugstraat C197p
H3102	huis en erf	62 ca	Lange Tolbrugstraat C197c
H3103	huis en erf	44 ca	Lange Tolbrugstraat C197n
H3104	huis en erf	42 ca	
H3105	huis en erf	30 ca	Lange Tolbrugstraat C204
H3106	huis en erf	34 ca	Lange Tolbrugstraat C205
H3686	huis	22 ca	
H3687	huis	25 ca	
H3688	huis	25 ca	
H3689	huis	25 ca	
H3690	huis	25 ca	
H3691	huis	27 ca	
H3692	huis	63 ca	
H3791	huis	27 ca	
H3792	tuin	984 ca	

In dj1908 verkoopt Catharina Petronella Theresia van Geffen deze eigendommen aan de nieuwe eigenaar met leggerartikel 7182, de Stichting Volkshuisvesting.

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart nr. 583 van juni 1907.

Deze hulpkaart is te zien bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in het programma Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de splitsing van het perceel H3792 in 2 nieuwe percelen H4823 en H4824.

In dj1908 wordt H3792 van 984 ca gesplitst in:

H4823	erf	219 ca
H4824	tuin	765 ca

In dj1920 worden alle percelen van leggerartikel 7182 overgebracht naar leggerartikel 7685 van De Stichting Volkshuisvesting vanwege een samenvoeging van artikelnummers.

In dj1932 veranderen de volgende percelen van bestemming:

H3105	huis en erf	wordt	pakhuis
H3686	huis	wordt	pakhuis

In dj1937 verandert het volgende perceel van bestemming:

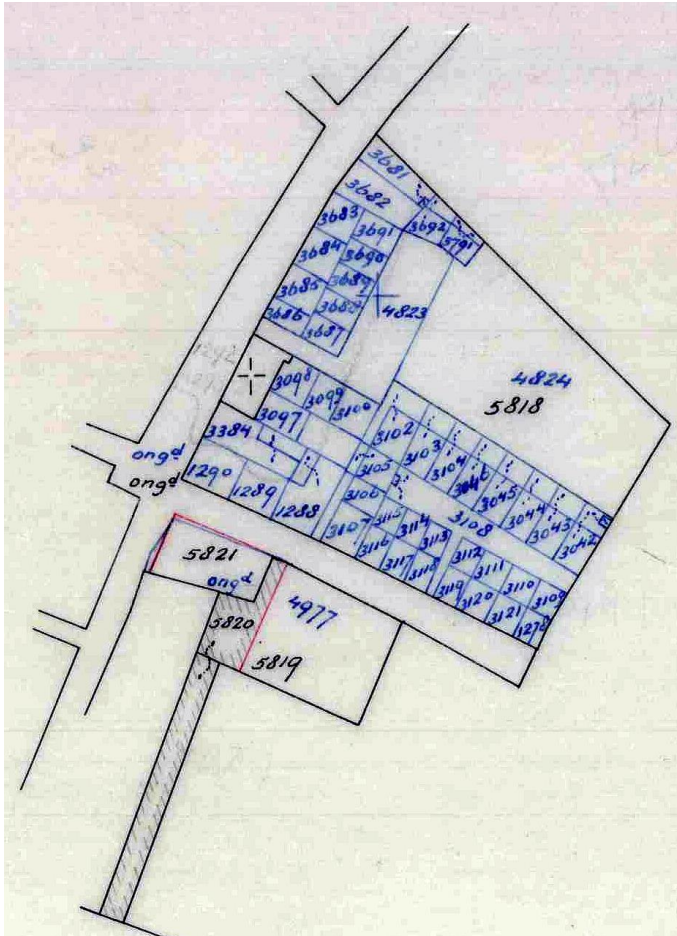
H3106	huis en erf	wordt	bergplaats en erf
-------	-------------	-------	-------------------

In dj1956 worden de volgende percelen verkocht aan de Gemeente 's-Hertogenbosch met leggerartikel 8983:

H3686	H3688	H3690	H3692	H4823
H3687	H3689	H3691	H3791	H4824

In dj1957 worden de volgende percelen verkocht aan de Gemeente 's-Hertogenbosch met leggerartikel 8983:

H3042	H3045	H3098	H3102	H3105
H3043	H3046	H3099	H3103	H3106
H3044	H3097	H3100	H3104	

Uitsnede van de kadastrale hulpkaart
nr. 942 van 6 november 1962.

Deze hulpkaart is te zien bij het
Brabants Historisch Informatie
Centrum (BHIC) in het programma
Kadaster Archiefviewer.

We zien hierop de situatie na de
samenvoeging van 49 percelen tot een
bouwterrein H5818 van 2661 ca.

Deze 49 percelen waren:

H1278	H3046	H3105	H3113	H3121	H3687
H1288	H3097	H3106	H3114	H3384	H3688
H1289	H3098	H3107	H3115	H3681	H3689
H1290	H3099	H3108	H3116	H3682	H3690
H3042	H3100	H3109	H3117	H3683	H3691
H3043	H3102	H3110	H3118	H3684	H3692
H3044	H3103	H3111	H3119	H3685	H3791
H3045	H3104	H3112	H3120	H3686	H4823
					H4824

In dj1962 worden de volgende percelen gesloopt en in dj1964 als bouwterrein tot een perceel
H5818 van 2661 ca samengevoegd:

H3043	H3046	H3104	H3686	H3689	H3692
H3044	H3102	H3105	H3687	H3690	H3791
H3045	H3103	H3106	H3688	H3691	

In dj1963 worden de volgende percelen gesloopt en ook in dj1964 als bouwterrein tot een
perceel H5818 van 2661 ca samengevoegd:

H3042	H3097	H3098	H3099	H3100
-------	-------	-------	-------	-------

In dj1964 worden tot slot de volgende percelen ook toegevoegd aan het bouwterrein en is het
perceel H5818 van 2661 ca compleet:

H4823	H4824
-------	-------

Tot slot...

Het Stadsarchief heeft een grote beeldbank die via www.stadsarchief.nl te raadplegen is en als u daar zoekt op Snijdersplein krijgt u 20 resultaten waarvan er 5 in dit verhaal staan.

Detail

Nummer	0002589
Documenttype	Foto
Locatie	's-Hertogenbosch, Snijdersplein ; De Pijp
Beschrijving	Gezien in richting Lange Tolbrugstraat. Op de achtergrond de kerk van Sint Pieter. Het Snijdersplein werd in de volksmond vaak "het kraton" genoemd. De term is waarschijnlijk overgebracht door in de Tolbrugkazerne gelegerde voormalige Atjehstrijders. Een kraton was een door Atjehse edelen versterkte vesting, zoals die door Nederlandse koloniale troepen tijdens de Atjehoorlog herhaaldelijk werden belegerd
Datering	2 september 1953
Fotograaf:	Zuiden, Fotopersbureau Het
Auteursrechthouders	GAHt

Detail

Nummer	0046705
Documenttype	Foto
Locatie	's-Hertogenbosch, Snijdersplein ; De Pijp
Beschrijving	Gezien in richting poortgebouw aan de Lange Tolbrugstraat. Op de achtergrond de St.Pieterskerk
Datering	Ca 1955
Fotograaf:	Roelands, J.A.M.
Auteursrechthouders	GAHT

Detail

Nummer	0046706
Documenttype	Foto
Locatie	's-Hertogenbosch, Achter de Raam ; De Pijp
Beschrijving	Hoek Snijdersplein. Onbewoonbaar verklaarde woningen kort voor de afbraak. Op de achtergrond het torentje van de St.Pieterskerk.
Datering	Ca 1955
Fotograaf:	Roelands, J.A.M.
Auteursrechthouders	GAHT

Detail

Nummer	0049692
Documenttype	Foto
Locatie	's-Hertogenbosch, Lange Tolbrugstraat ; De Pijp
Beschrijving	Oostelijke gevelwand vanaf Achter de Raam kort voor de sloop.De poort, midden voert naar het Snijdersplein
Datering	Mei 1961
Fotograaf:	Sterk, M.
Auteursrechthouders	GAHT

In een tijdbestek van 90 jaar is een bleekveld bebouwd, bewoond, veranderd en tot slot weer een nieuw stuk bouwgrond geworden.

's-Hertogenbosch, 1 december 2016

Nico Koppers